[2025] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 367: 2025 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 307

ਸ਼ਬੀਨ ਅਹਿਮਦ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2025 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1051)

03 ਮਾਰਚ 2025

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ* ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ

ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦਾਜ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ+

ਜ਼ਮਾਨਤ - ਦਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ/ਰੱਦੀ - ਵਿਆਹ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਸਾਲੀਆਂ 'ਤੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਸਥਿਰਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਦਾਜ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸਤਹੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਜ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋਖਮ ਰੱਖਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਇਹੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਈ ਮਾਸੂਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਲੈਣਾ ਜਾਰੀ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਪਹੁੰਚ - ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਕੀਕਤ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ - ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ, ਉਸਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਸੱਟਾਂ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ - ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ

---

* ਲੇਖਕ

- ਸਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘੱਟ ਸਿੱਧੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ - ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਨਰਮੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੱਸ-ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 - ਧਾਰਾ.304ਬੀ, 498ਏ - ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ, 1961 ਧਾਰਾ.3, 4. [ਪੈਰਾ 11-18]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਅਜਵਰ ਬਨਾਮ ਵਸੀਮ [2024] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 575: (2024) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 768 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ, 1961

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਜ਼ਮਾਨਤ; ਦਾਜ ਦੀ ਮੌਤ; ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣਾ; ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ; ਦਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਰਹਿਮੀ; ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ; ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ; ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ; ਦਾਜ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ; ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ; ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਕੈਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ; ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸਤਹੀ ਵਰਤੋਂ; ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ; ਦਾਜ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2025 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1051

2024 ਦੇ ਸੀਆਰਐਮਬੀਏ ਨੰਬਰ 4876 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 07.05.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

2025 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1054, 1052 ਅਤੇ 1053

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ:

ਪਰੀਤੋਸ਼ ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਸ਼ੀਤ ਸਲੂਜਾ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ:

ਰੋਹਿਤ ਕੇ. ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਸ਼ਮੀ ਸਿੰਘਾਨੀਆ, ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਯਸ਼ ਸਿੰਘਾਨੀਆ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਨਿਰਣਾ

ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2.ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ (ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ) ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

- ਐਸਐਲਪੀ (ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ) ਨੰ. 015156/2024 (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2: ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰਾ ਬਾਨੋ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੱਸ),

- ਐਸਐਲਪੀ (ਫੌਜਦਾਰੀ) ਨੰ. 11355/2024 (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2: ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2, ਮੁਖਤਾਰ ਅਹਿਮਦ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਸਹੁਰਾ),

- ਐਸਐਲਪੀ (ਫੌਜਦਾਰੀ) ਨੰ. 015157/2024 (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2: ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 5, ਅਯਾਸ਼ਾ ਖਾਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਭਰਜਾਈ),

- ਐਸਐਲਪੀ (ਫੌਜਦਾਰੀ) ਨੰ. 015158/2024 (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2: ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 4, ਸਬਾ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਭਰਜਾਈ)।

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੋਤਵਾਲੀ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 0032/2024 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਅਤੇ 304ਬੀ,[1] ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ 23.01.2024 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਹਿਦਾ ਬਾਨੋ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਹਿਦਾ ਦਾ ਵਿਆਹ 07.02.2022 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1, ਸਾਮੀ ਖਾਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਤੀ) ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 (ਮੁਖਤਾਰ ਅਹਿਮਦ, ਸਹੁਰਾ), ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 (ਤਾਰਾ ਬਾਨੋ, ਸੱਸ), ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 (ਸਾਬਾ, ਭਾਬੀ), ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 (ਆਇਸ਼ਾ, ਭਾਬੀ), ਨੇ ਵਾਧੂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

4. ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ "ਬੁਲੇਟ" ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਤੰਗੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ

---

[1] ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.

ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 3, 4, ਅਤੇ 5, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਤੀ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1), ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

5. ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 22.01.2024 ਨੂੰ, ਸ਼ਾਮ 6:15 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 (ਮੁਖਤਾਰ ਅਹਿਮਦ/ਸਹੁਰਾ) ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਦੁਪੱਟਾ, ਛੱਤ ਵਾਲੇ ਪੱਖੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗੋਡੇ ਅਜੇ ਵੀ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਪਏ ਮਿਲੇ। ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਪਹੁੰਚੀ, ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ।

6. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਦੁਆਰਾ 23.01.2024 ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਅਤੇ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਸੱਟਾਂ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲਿਗੇਚਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ "ਮਾਰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ" ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 3, 4, ਅਤੇ 5 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਜ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ, ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ, ਅਤੇ ਦਾਜ-ਸੰਬੰਧੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

8. ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 3, 4, ਅਤੇ 5 ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ (ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ) ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ 07.05.2024, 21.05.2024, 19.04.2024, ਅਤੇ 04.04.2024 ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੁਝ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ।

9. ਉਕਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 3, 4, ਅਤੇ 5 ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.2 (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.2, 3, 4, ਅਤੇ 5) ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਅਤੇ 304ਬੀ, ਦਾਜ ਮਨਾਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਦਾਜ ਮੌਤ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ 07.02.2022 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.1 ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 22.01.2024 ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਗੇਚਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ 'ਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ 'ਤੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸਰੀਰਕ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੈਟਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਬੁਲੇਟ" ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਤਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

12. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹੋਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 (ਸਹੁਰਾ) ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 (ਸੱਸ) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਹ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਗਾਂ ਵਧਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਈ। ਇਹ ਵੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਬਰ ਹਿੰਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਸਬੂਤ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ। ਸਹੁਰੇ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫ਼ੋਨ ਕਾਲ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਸਗੋਂ, ਜਦੋਂ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਾਜ-ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ,

ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ, ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਇਹਨਾਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮਹਿੰਗੇ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸੱਟਾਂ ਦੇਣ ਤੱਕ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. (ਦਾਜ ਕਾਰਨ ਮੌਤ) ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿਸਟਮਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਾਤਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਸੱਸ ਨੂੰ ਫਰਾਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ, ਸਰੀਰਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਾਰੰਟ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋ ਸਕੇ।

14. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 (ਸਾਬਾ) ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 (ਆਇਸ਼ਾ) ਦੋਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਭਰਜਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘੱਟ ਸਿੱਧੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 4) ਦਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਹੈ (ਨਵੰਬਰ 2024 ਵਿੱਚ) ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 5) ਕਾਫ਼ੀ ਛੋਟੀ ਹੈ, ਬੈਚਲਰ ਆਫ਼ ਆਰਟਸ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਰਮੀ ਵਰਤਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

15. ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਕੀਕਤ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਦਾਜ ਮੌਤਾਂ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਮਾਜਿਕ ਚਿੰਤਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜਿਕ

ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ: ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੁਲਹਨ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਉੱਚੀ ਚੌਕਸੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸਤਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦਾਜ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋਖਮ ਵੀ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਇਹੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ, ਜਿਸਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਈ ਮਾਸੂਮ ਜਾਨਾਂ ਲੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਵਾਰ ਬਨਾਮ ਵਸੀਮ[2] ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"26. ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਭੂਮਿਕਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ, ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਇੱਛਾ। [ਹਵਾਲਾ: ਚਮਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ [ਚਮਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 525: 2004 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.) 1974]; ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ [ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ, (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 528: 2004 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ.) 1977]; ਮਸਰੂਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. [ਮਸੂਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, (2009) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 286 : (2010) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ.) 1368]; ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੀਸ ਚੈਟਰਜੀ [ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੀਸ ਚੈਟਰਜੀ, (2010) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496: (2011) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ.) 765]; ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. [ਨੀਰੂ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, (2014) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 508: (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ.) 527]; ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐਨਸੀਟੀ) [ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਐਨਸੀਟੀ), (2018) 12 ਐਸਸੀਸੀ 129: (2018) 3 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 425]; ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ [ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, (2020) 2 ਐਸਸੀਸੀ 118: (2020) 1 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 558]।]

27. ਇਹ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਹੁਕਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ

---

[2] (2024) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 768

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਪੀ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ। [ਪੀ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼. ਰਾਜ, (2022) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 211] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ [ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.) ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ] ਨੇ ਧਾਰਾ 439(1) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 224, ਪੈਰਾ 24)

"24. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਆਚਰਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ [ਦੋਲਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (1995) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349: 1995 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ.) 237]। ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹੋ, ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਘਿਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।"

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ

28. ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਦਾਹਰਣ, ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੂਚੀ ਸਿਰਫ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। "ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

16. ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਹਰੇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ, ਇੱਥੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗੀ।

17. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 (ਸਹੁਰਾ) ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 (ਸੱਸ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਸਬੰਧਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ/ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦੇਣਗੇ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ।

18. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 (ਸਾਬਾ) ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 (ਆਇਸ਼ਾ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੇ।

19. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 (ਸਹੁਰਾ) ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 (ਸੱਸ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 (ਸਾਬਾ) ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 (ਆਇਸ਼ਾ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

20. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

21. ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
*ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

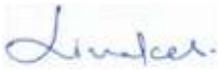

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ